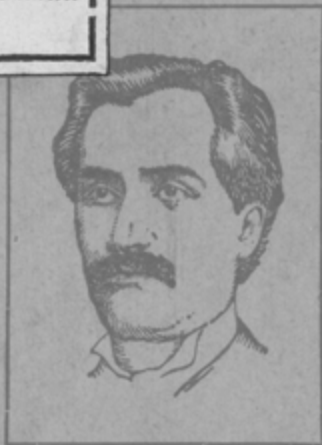
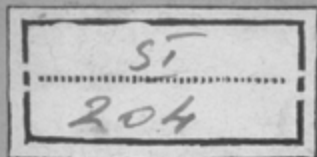

CARTEA
CEA BUNĂ

M. E M I N E S C U
P O E Z I I L I R I C E

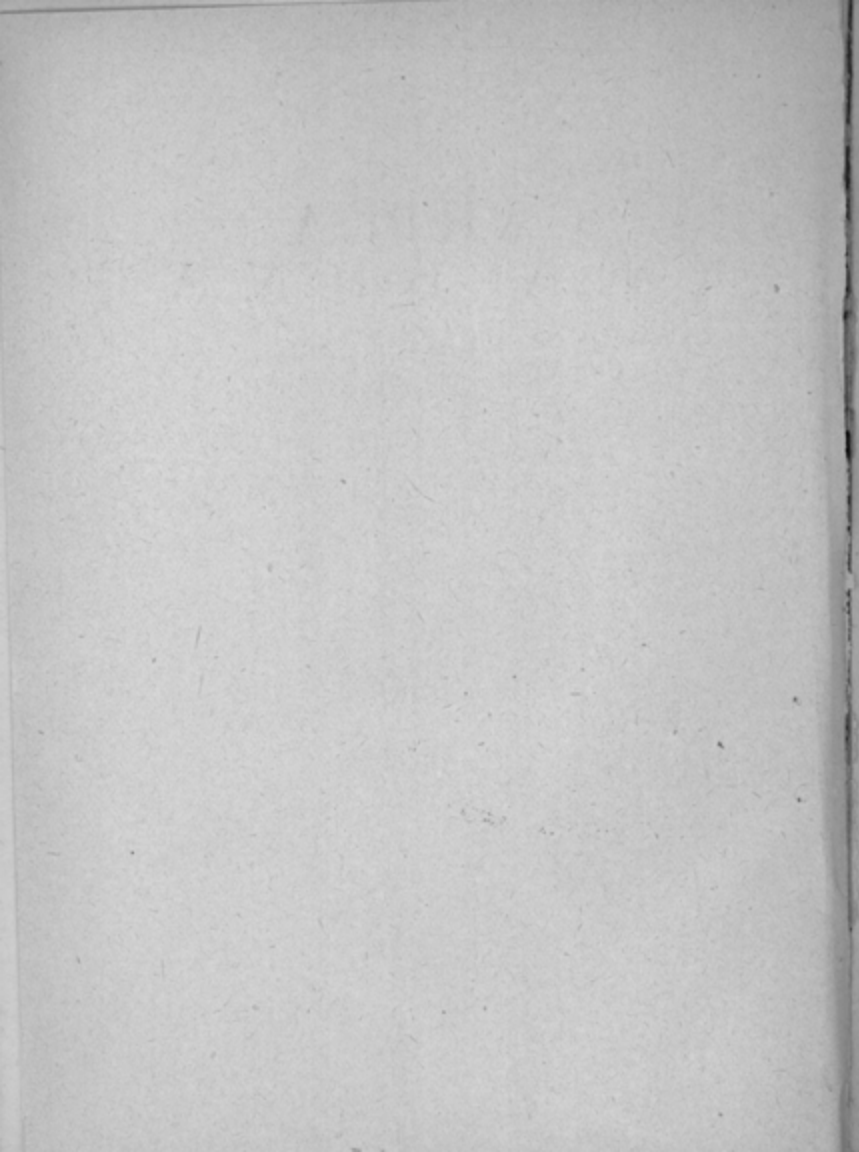

M. EMINESCU

CARTEA
CEA BUNĂ

INGRIJITĂ DE
SEXTIL PUȘCARIU

PROFESOR DE LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ LA
UNIVERSITATEA DIN CLUJ
MEMBRU AL ACAD. ROM.

M. E M I N E S C U

POEZII LIRICE

CU O INTRODUCERE
DE
LUCIAN BLAGA

CULTURA NAȚIONALĂ

51 204

No. 6

VI

M. EMINESCU
POEZII LIRICE

S'A EDITAT ȘI
TIPĂRIT DE
CVLTVRA
NATIONALĂ
BUCUREȘTI 1923

Drepturile rezervate

INTRODUCERE

Mihail Eminescu s'a născut la 15 Ianuarie 1850, în Botoșani. Școala primară și vreo două clase de liceu le face în Cernăuți. Neastâmpărul geniului său în devenire nu-i îngăduie însă o dezvoltare «normală» pe băncile din ce în ce mai mari ale școlii. Într-o vârstă în care alții nu ies încă din straietele copilăriei, el simte mizeria crescândă a vieții. Într'un rând ajunge chiar să locuiască în adăpostul unui grajd (parcă am ceti o legendă biblică), unde scănteind din ochi prea aprinși se leagănă cu patos în poezii de Schiller, visează Nirvana — și dă pinteni întâielor sale încercări poetice, hrănindu-se cu pâinea sărăciei și a dragostelor precoces. Descinde cu diferite trupe teatrale în pribegie prin depărtate ținuturi românești, de sigur fără a fi răsfățat de capricioșii actori în rolul de «suflet». În afară de iubitile marmoreane cu priviri sfioase ridicate spre cutare actrișă, în vremea aceasta învață el de bună seamă o dragoste mai mult: pentru pământul românesc de pretutindeni. În 1869 Eminescu ajunge la Viena, unde ca student «extraordinar» ascultă diferite cursuri universitare, cetind mult. L-au muncit în deosebi chinurile filosofiei; îndrăznește chiar o tălmăcire a «Criticei rațiunii pure» de Kant, îndrăgește pe Schopenhauer și, prin acesta, metafizica indică cu misterioasă frază de inițiere: «*et tuam asi*», al cărei reflex poetic se va găsi și în opera sa. Incepe să-și tipărească poeziile în «Convorbiri Literare» (cele dintâi și le publicase în «Familia» lui Iosif Vulcan, care i-a schimbat și numele: Eminescu din Eminovici); noua învățătură a sufletului său pentru Veronica Micle, pe care o cunoaște în timpul acesta, i-a ridicat de sigur nu numai odată în văzduhul curat al

inspirației. I se deschide chiar perspectiva unei vieți cu ogașe mai liniștite. Titu Maiorescu îi propune să-și ia doctoratul la Berlin, dându-i-se un bun prilej de a deveni profesor universitar. O fatalitate ciudată a voit însă ca Eminescu să se întoarcă în țară fără doctorat. Timpuri grele își anunță nopțile nedormite. Se face pe rând: director de bibliotecă, revizor școlar, profesor, redactor (dela 1877 până 1883 la ziarul «*Timpu*» din București). E o perioadă de muncă intensă, de mistuitoare griji, de greutate și de insomnie, totodată însă perioada celor mai însemnate creațiuni poetice ale sale. În anul 1883 Eminescu înnebunește. Își caută sănătatea la Döbling lângă Viena. Se pare uneori că zori nouă îi trimite un surâs, dar boala îi revine iarăși și iarăși. Moare printr'un accident într'un spital din București în 1889.

Întăilele poezii lirice ale lui Eminescu aduc înrăurirea evidentă a unora din poezii noștri mai vechi. Poetul ajunge mai curând la un fond original decât la o formă originală, moment de evoluție destul de interesant pentru că să fie reținut. Caracteristică e în privința aceasta poezia «*Mortua est*», cu accente de pesimism profund cum nu se prea întâlnesc până aici, accente ferecate în ritmuri și în imagini ce amintesc pe înaintași, ici-colo totuși cu câte o viziune care ne îngăduie să ghicim strălucirea de mai târziu. «*Cerul negru*» care-și «*cerne lumile*» ca prăzi ale morții... e o imagine ce deschide perspective viguroase copilului de șasesprezece ani care a creat-o. În «*Venere și Madona*» aduce dintr'odată desăvârșiri uimitoare în urma cărora îți vine să cânti repetându-le: «*Ideal pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este*... Poetul însuși eră o «*tânără și dulce veste*» a aceluia care avea în curând să dea literaturii noastre tablouri grav schișate cu penel maestru, ca «*Egipetul*», sau versuri sprintene cu autoironii romantice, în care îl recunoaștem pentru totdeauna, ca «*Floare albastră*».

De-acum o să cânte lacul și nufării galbeni, luna și trandafirii
vrăjiți de cuvântul sfintei Vineri, își va chema iubita supt
teii sfinți; va fi uneori idilic și aproape senin în nepăsarea
sa, celă mai adeseori însă duios ca un suspin de trestii. Du-
rerea nu întârzie să i se arate în prag. Il copleșesc melan-
coliile — ce-l înstreinează de sine: «Cine-i acel ce-mi spune
povestea pe de rost, de-mi țin la el urechea și răd de câte-ascult
ca de dureri străine?» Poetul se simte par'c'ar fi murit de
mult. În singurătatea sa îl turbură doar soarecii cu mersul
mărunț și iubita cu mâni reci. Eminescu, variază în ritmuri,
și de un înalt meșteșug în invenția rimelor, are perfecțiuni
de formă neatinse până la el, vedenii de-o claritate cristalină,
vorbe pline de sufletul străvechiu al poporului ce le-a gândit,
și inversiuni de graiu care corespund dărzei sale personali-
tăți artistice cu adânci rezonanțe sufletești. Eminescu de-
săvârșește opera poetică a unui veac întreg, al cărei aluat
atăția l-au frământat, pregătindu-i drumul. Cu înclinări de
gândire mare, ce îmbrățișează lumea, stăpân pe cultura
veacurilor, el și-a putut încerca geniul în cele mai diverse
genuri literare; și o sporire a știut aduce oriunde a încercat
o nouă exprimare a sufletului. Vremea bărbăției și-o cize-
lează din ce în ce mai nemulțumit cu sine în versuri de struc-
tură fără păcat. Sonetele sale strâng în zale strict croite
duioșii și melancolii de toamnă, peisagii și măreții trecute;
supt metalul sunător al formei rezistente veșnica trecere tre-
sare în vorbe vechi. Poezii în care picurii de ploaie curg pe
ferestre ca lacrimi — și foile veste de fi vin în prag ca scrisori
ale morții — fi cad tot mai des din condei: în singurătate
insul-poet tremură într-o nesfârșită atmosferă și ceață de
amurg. Sfâșietoare fi pătrund ființa despărțirile de părul
blond, de lume și de sine.

De-al meu propriu vis mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug mă tolesc în flacări...
Pot să mai reviu luminos din el ca

Păsărea Phoenix?

astfel se întreabă într'un moment de cumplită desnădejde poetul; și câțiva ani de tristă boală a sufletului au dovedit că: nu. Amintiri elegiace vin pe urmă să închidă cu un sărut un suflet ce a suferit prea mult.

Cu dragoste de adevărat romantic Eminescu s'a apropiat de geniul poporului și a creat pe motive auzite printre frunze de codru admirabilele sale poezii în formă populară. Codrul tomnatic părăsit de pasări devine un sugestiv simbol pentru sufletul pustiit al poetului; mai mult chiar: un simbol al unui mare suflet anonim ce împreună pe toți aceia cari au îndrăgit trecerea și negațiunea. Cuvintele împrumută înțelesuri nouă și încă nedestăinuite. Nuanțările de gând și de emoție înmiindu-se ca undele unui lac, joacă în curcubeie aproape imperceptibile.

Am ales, din poeziile lirice ale lui Eminescu, utilizând mai ales ediția lui I. Scurtu, câteva din cele mai caracteristice.

LUCIAN BLAGA

Alona Montana only 1

Arctostaphylos

E. lampyris de patero vegetanda per normandiam
Idea non pallida et ampliora gaudere
Ex videret se magnifica ^{militia} sed - unum
~~Crimen~~ al. speciosius ferre hunc. / Art. fol. a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

[illegible]

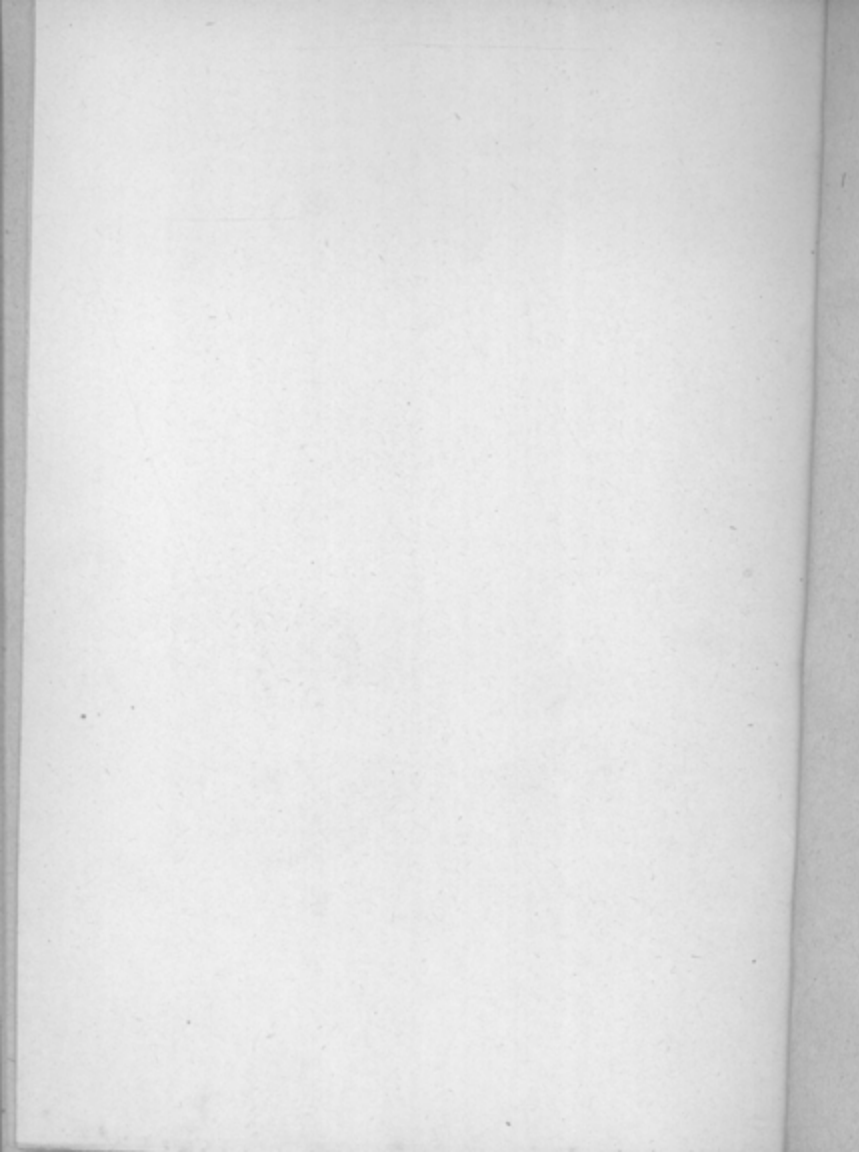
Alte sile, daru sale, danielo, vi's loma
Alte sile, daru⁹ loma, loma, loma, loma

Isotria medeolae v. *medeolae*

~~Very large & white
Many large of conventional pure white horned~~

The first two words however, in English
 translate as "and among the negroes" ¹⁸¹³
 It is not clear at all what the scholar has
 observed in the text, as the words are not
 in the text.

[illegible]

MORTUA EST!

Făclie de veghe pe umezi morminte,
Un sunet de clopot în orele sfinte,
Un vis ce își moaie aripa 'n amar;
Astfel ai trecut de al lumii hotar.

Trecut-ai când ceru-i câmpie senină,
Cu râuri de lapte și flori de lumină,
Când norii cei negri par sumbre palate
De luna regină pe rând vizitate.

Te văd ca o umbră de-argint strălucită,
Cu-aripi ridicate la ceruri pornită,
Suind, palid suflet, a norilor schele
Prin ploaie de raze, ninsoare de stele.

O rază te 'nalță, un cântec te duce,
Cu brațele albe pe piept puse cruce,
Când torsul s'aude l-al vrăjilor caer,
Argint e pe ape, și aur în aer.

Văd sufletu-ți candid prin spațiu cum trece
Privesc apoi lutul rămas... alb și rece,

Cu haina lui lungă culcat în sicriu,
Privesc la surâsu-ți rămas încă viu —

Și 'ntreb al meu suflet rănit de 'ndoială:
De ce-ai murit, inger cu fața cea pală?
Au nu ai fost jună, n'ai fost tu frumoasă?
Te-ai dus spre a stinge o stea radioasă?

Dar poate acolo să fie castele
Cu arcuri de aur zidite din stele,
Cu râuri de foc și cu poduri de-argint,
Cu țărături de smirnă, cu flori care cânt'?

Să treci tu prin ele, o sfântă regină,
Cu păr lung de raze, cu ochi de lumină,
În haina albastră stropită cu aur,
Pe fruntea ta pală cunună de laur.

O! moartea-i un haos, o mare de stele,
Dar viața-i o baltă de vise rebele;
O! moartea-i un secol cu sori înflorit,
Când viața-i un basmu pustiu și urît. —

Dar poate... o! capu-mi pustiu cu furtune!
Gândirile-mi rele sugrum' cele bune...
Când sorii se sting și când stelele pică,
Imi vine a crede că toate-s nimică.

Se poate ca bolta de sus să se spargă,
Să cadă nimicul cu noaptea lui largă,
Să văd cerul negru că lumile-și cerne
Ca prăzi trecătoare a morții eterne.

Și-atunci, de-a fi astfel... atunci în vecie
Suflarea ta caldă, ea n'o să învie,
Atunci graiu-ți dulce în veci este mut,
Atunci acest inger n'a fost decât lut.

Și totuși, țărană frumoasă și moartă,
De racla ta răzim eu harfa mea spartă
Și moartea ta n'o plâng, ci mai fericesc
O rază fugită din haos lumesc.

Ș'apoi... cine știe de este mai bine
A fi sau a nu fi?... Dar știe oricine,
Că ceeace nu e, nu simte dureri —
Și multe dureri is, puține plăceri.

A fi? Nebunie și tristă și goală:
Urechea te minte și ochiul te 'nșală;
Ce-un secol ne zice, ceilalți o deszic.
Decât un vis sarbăd, mai bine nimic.

Văd vise 'ntrupate gonind după vise
Pân' dau în morminte ce-așteaptă deschise...

Și nu știu gândirea-mi în ce să o sting:
Să râd ca nebunii? să blestem? să plâng?

La ce?... Oare totul nu e nebunie?

Au moartea ta, inger, de ce fu să fie?

Au e *sens* în lume?... Tu chip zâmbitor,

Trăit-ai anume ca astfel să mori?

De e sens într'asta, e 'ntors și ateu;

Pe palida-ți frunte nu-i scris Dumnezeu.

1866.

VENERE ȘI MADONA

Ideal pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este;
Lume ce gândeă în basme și vorbeă în poezii,
O! te văd, te-aud, te cuget, tânără și dulce veste
Dintr'un cer cu alte stele, cu-alte raiuri, cu alți zei.

Venere, marmură caldă, ochiu de piatră ce scânteie,
Braț molatic ca gândirea unui împărat poet,
Tu ai fost divinizarea frumuseții de femeie,
A femeiei, ce și astăzi tot frumoasă o revăd.

Rafael, pierdut în visuri ca 'ntr'o noapte înstelată,
Suflet îmbătat de raze și d'eternă primăveri,
Te-a văzut!... și-a visat rainul cu grădini îmbălsămate,
Te-a văzut plutind regină printre îngerii din ceriu.

Și-a creat pe pânza goală pe Madona-Dumnezeie
Cu diademă de stele, cu surâsul blând, vergin,
Fața pală 'n raze blonde, chip de înger, dar femeie,
Căci femeia-i prototipul îngerilor din senin.

Astfel eu, pierdut în noaptea unei vieți de poezie,
Te-am văzut, femeie stearpă, fără suflet, fără foc,
Și-am făcut din tine-un înger blând ca ziua de magie,
Când în viața pustiiță râde-o rază de noroc.

Am văzut fața ta pală de o bolnavă beție,
Buza ta învinețită de-al corupției mușcat...
Și-am svârlit asupra-ți, crudo, vâlul alb de poezie
Și palorii tale raza inocenței eu i-am dat.

Ți-am dat palidele raze ce 'nconjoară cu magie
Fruntea ingerului geniu, ingerului ideal,
Din demon făcui o sfântă, dintr'un chiot simfonie,
Din ochirile-ți murdare ochiu'-aurorei matinal.

Dar azi vâlul cade, crudo!... Desmețit din visuri sece,
Fruntea mea este trezită de al buzei tale 'nghet,
Și privesc la tine, demon, și amoru-mi stins și rece
Mă învață cum asupra-ți eu să caut cu dispreț!

Tu îmi pari ca o bacantă, ce-a luat cu 'nșelăciune
De pe-o frunte de fecioară mirtul verde de martir,
O fecioară a cărei suflet eră sfânt ca rugăciune,
Pe când inima bacantei e spasmodic, lung delir.

O! cum Rafael creat-a pe Madona-Dumnezeie
Cu diadema-i de stele, cu surâsul blând, vergin,
Eu făcut-am zeități dintr'o palidă femeie
Cu inima stearpă, rece și cu suflet de venin!

.

Plângi, copilă? — C'o privire umedă și rugătoare
Poți din nou zdrobi și frânge apostat' inima mea.
La picioare-ți cad și caut în ochi negri-adânci ca marea
Și sărut a tale mâne — și te 'ntreb de poți iertă!

Șterge-ți ochii, nu mai plânge!... A fost crudă 'nvinuirea,
A fost crudă și nedreaptă, fără razem, fără fond.
Suflete! De-ai fi chiar demon, tu ești sfântă prin iubire
Și ador pe acest demon cu ochi mari, cu părul blond.
1869.

NOAPTEA

Noaptea potolit și vânător arde focul în cămin.
Intr'un colț pe-o sofă roșă eu în fața lui privesc,
Pân' ce mintea îmi adoarme, pân' ce genele-mi clipește;
Lumânarea-i stinsă 'n casă... Somnu-i cald, molatic, lin.

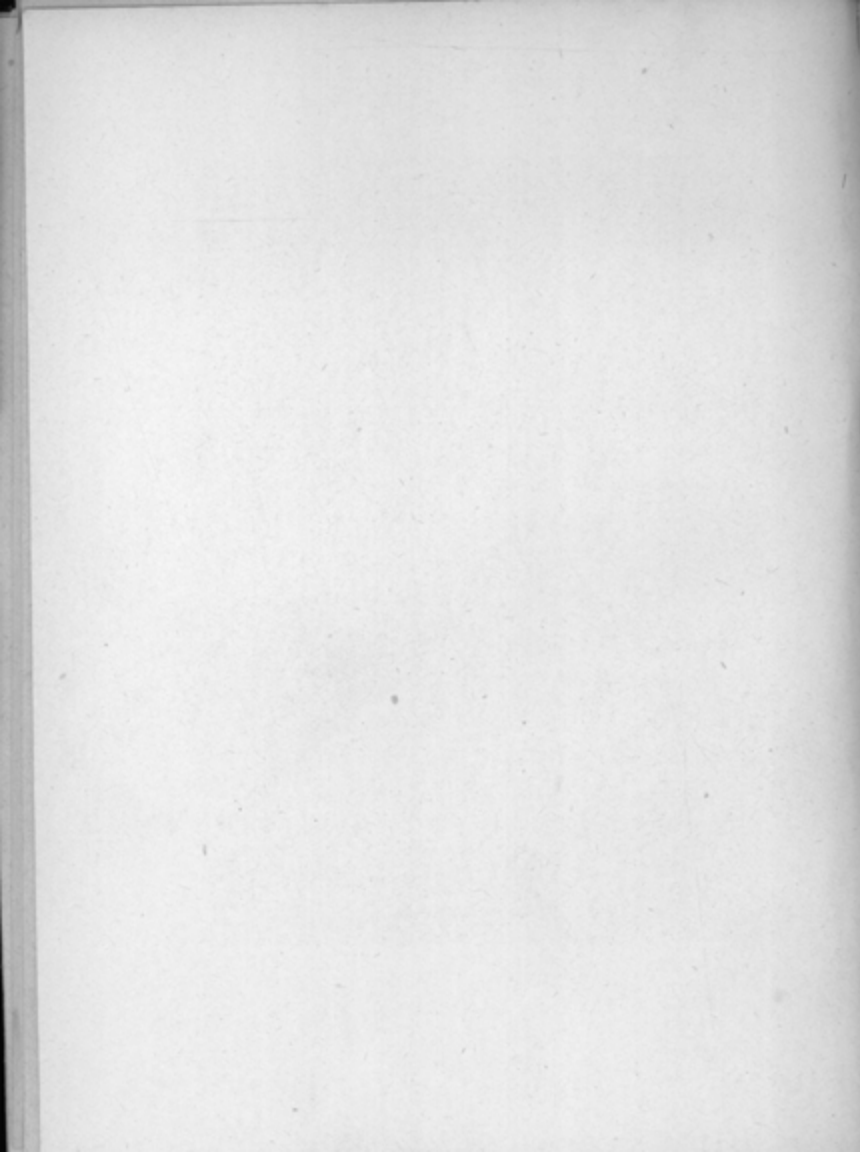
Atunci tu prin întuneric te apropii surâzândă,
Albă ca zăpada iernii, dulce ca o zi de vară;
Pe genunchi îmi șezi, iubito, brațele-ți îmi înconjoară
Gâtul... iar tu cu iubire privești fața mea pâlindă.

Cu-ale tale brațe albe, moi, rotunde, parfumate,
Tu grumazul mi-l înlănțuie, pe-al meu piept capul ți-l culci
Ș'apoi, ca din vis trezită, cu mânuțe albe, dulci,
De pe fruntea mea cea tristă tu dai vițele 'ntr-o parte.

Netezești încet și leneș fruntea mea cea liniștită
Și, gândind că dorm, șireato, apeși gura ta de foc
Pe-ai mei ochi închiși ca somnul și pe frunte-mi în mijloc
Și surâzi, cum râde visul peste inima 'ndrăgită.

O! desmiardă pân' ce fruntea-mi este netedă și lină.
O! desmiardă, pân'ești jună ca lumina cea din soare,
Pân' ești clară ca o rouă, pân' ești dulce ca o floare,
Pân' nu-i fruntea mea zbărcită, pân' nu-i inima-mi bătrână.

7. Mortua est.

INGER DE PAZĂ

Când sufletu-mi noaptea veghiă în extaze,
Vedeam ca în vis pe-al meu inger de pază
Incins cu o haină de umbră și rază,
C'asupră-mi cu-un zâmbet aripile-a 'ntins;
Dar cum te văzû într'o palidă haină,
Copilă cuprinsă de dör și de taină,
Fugi acel inger de ochiu-ți invins.

Ești demon, copilă, că numai cu-o zare
Din genele-ți lunge, din ochiul tău mare
Făcuși pe-al meu inger cu spaimă să zboare.
El, veghea mea sfântă, amicul fidel?
Ori poate... O 'nchide lungi genele tale
Să pot recunoaște trăsurile-ți pale —

Căci tu... *tu ești el.*

1871.

EGIPTUL

Nilul mișcă valuri blonde pe câmpii cuprinși de Maur,
Peste el cerul d'Egiptet desfăcut în foc și aur;
Pe-a lui maluri gălbii, șese, stuful crește din adânc,
Flori, juvaeruri în aer, sclipesc tainice în soare,
Unele-albe, 'nalte, fragezi, ca argintul de ninsoare,
Alte roșii ca jăratec, alte-albastre — ochi ce plâng.

Și prin tufele de mături ce cresc verzi, adânce, dese,
Păsări îmblânzite 'n cuiburi destind penele alese,
Cîripind cu ciocu 'n soare, giugiulindu-se cu-amor.
Inneecat de veșnici visuri, răsărit din sfinte-izvoară,
Nilul mișc' a lui legendă și oglinda-i galben-clară
Către marea liniștită, ce înneacă a lui dor.

De-a lui maluri sânt unite câmpii verzi și țări fericite:
Memfis colo 'n depărtare, cu zidurile-i antice,
Mur pe mur, stâncă pe stâncă — o cetate de giganți
Sânt gândiri arhitectonici de-o grozavă măreție!
Au zidit munte pe munte în antica lor trufie,
Le-a 'mbrăcat cu-argint ca 'n soare să lucească într'un lanț.

Și să pară răsărite din visările pustiei,
Din năsipuri argintoase în mișcarea vijeliei,
Ca un gând al mării sfinte, reflectat de cerul cald

Și-aruncat în depărtare! Colo se ridic' trufașe
Și eterne ca și moartea piramidele-uriaeș,
Racle ce încap în ele epopeea unui Scald.

Se 'nserează... Nilul doarme și ies stelele din strungă,
Luna 'n mare își aruncă chipul și prin nori le-alungă.
Cine-a deschis piramida și 'nlăuntru a intrat?
Este regele. În haină de-aur roș și pietre scumpe
El intră să vad'acolo tot trecutul: i se rumpe
Al lui suflet, când privește peste-a vremurilor vad.

În zadar guverună regii lumea cu înțelepciune:
Se 'nmulțesc semnele rele, se 'mputin' faptele bune.
În zadar caut'al vieții înțeles nedeslegat.
Iese 'n noapte... ș'a lui umbră lung întins se desfășoară
Pe-ale Nilului lungi valuri. Astfel pe-unde de popoare
Umbra gândurilor regii se aruncă 'ntunecat.

Ale piramidei visuri, ale Nilului reci unde,
Ale trestiiilor sunet, ce sub luna ce pătrunde
Par a fi snopuri gigantici de lungi sulite de-argint,
Toat'a apei, a pustiei și a nopții măreție
Se unesc să 'mbrace mândru veche-acea împărăție,
Să învie în deșerturi șir de visuri ce te mint.

-Râul sfânt ne povestește cu-ale undelor lui gure
De-a izvorului său taină, despre vremi apuse, sure.
Sufletul se 'mbată 'n visuri care-alunecă în zbor,
Palmii risipiți în crânguri, auriți de-a lunei rază

Nalță sveltele lor trunchiuri. — Noaptea-i clară, luminoasă,
Unde visează spume, cerurile 'nșiră nori.

Și în templele mărețe, colonade 'n marmuri albe,
Noaptea zeii se preumblă în veșmintele lor dalbe,
Și al preoților cântec sună 'n harfe de argint;
Și la vântul din pustie, la răcoarea nopții brună,
Piramidele din creștet aiurind și jalnic sună,
Și sălbatec se plâng regii în gigantul mormânt.

În zidirea cea antică, sus în frunte-i turnul maur.
Magul privea pe gânduri în oglinda lui de aur,
Unde-a cerului mii stele ca 'ntr'un centru se adun'.
El în mic privește-acolo căile lor tănuite
Și cu varga zăgrăvește drumurile lor găsite;
Au aflat sâmburul lumii, tot ce-i drept, frumos și bun.

Și se poate că, spre răul unei ginți efeminate,
Regilor pătați de crime, preoțimii desfrâdate,
Magul, pază răzbunării, a cetit semnul întors;
Ș'atunci vântul ridicat-a tot nisipul din pustiuri,
Astupând cu el orașe, ca gigantice sicriuri
Unei ginți ce fără viață 'ngreuia pământul stors.

Uraganu-acum aleargă pân' ce caii lui îi crapă
Și în Nil numai deșertul nisipușul și-l adapă,
Așternându-l peste câmpii cei odată înfloriți.
Memfis, Teba, țara 'ntreagă coperită-i de ruine,

Prin deșert străbat sălbatec mari familii beduine
Cu viața lor de basme pe câmpie risipiți.

Dar și-acum, turburând stele pe-ale Nilului lungi unde,
Noaptea flamingo cel roșu apa 'ncet, încet pătrunde,
Și-acum luna argintește tot Egiptul antic;
Și-atunci sufletul visează toată istoria străveche,
Glasul din trecut străbate l-a prezentului ureche,
Din a valurilor sfadă prorociri se aridic'.

Și-atunci Memfis se înalță, argintos gând al pustiei,
Inchegare măiestrită din suflarea vijeliei,
Beduini ce stau în lună, o minune, o privesc,
Povestindu-și basme mândre îmbrăcate 'n flori și stele,
De orașul care iese din pustiile de jele;
Din pământ și de sub mare s'aud sunete ce cresc.

Marea 'n fund clopote are, care sună 'n orice noapte;
Nilu 'n fund grădine are, pomi cu mere de-aur coapte;
Sub nisipul din pustie cufundat e un popor
Ce cu-orașele-i deodată se trezește și se duce
Sus în curțile din Memfis, unde 'n săli lumina luce;
Ei petrec în vin și 'n chiot orice noapte până 'n zori.

1872.

FLOARE ALBASTRĂ

«Iar te-ai cufundat în stele
Și în nori și 'n ceruri 'nalte?
De nu m'ai uită încalte,
Sufletul vieții mele.

«În zadar râuri în soare
Grămădești 'n a ta gândire
Și câmpiile asire
Și întunecata mare.

«Piramidele 'nvechite
Urcă 'n cer vârful lor mare.
Nu câtă în depărtare
Fericirea ta, iubite!»

Astfel zise mititica,
Dulce netezindu-mi părul,
Ah! ea spuse adevărul:
Eu am râs, n'am zis nimica.

«Hai în codrul cu verdeață,
Und' izvoare plâng în vale,
Stânca stă să se prăvale
În prăpastia măreață.

«Acolo 'n ochi de pădure
 Lângă bolta cea senină
 Și sub trestia cea lînă
 Vom sîde-a în foi de mure.

«Și mi-i spune-atunci povești
 Și minciuni cu-a ta gurîță
 Eu pe-un fir de românăță
 Voiu cerca de mîă iubestî.

«Și de-a soarelui căldură
 Voiu fi roșie ca mărul,
 Mi-oiu desface de-aur părul
 Să-ți astup cu dănsul gura.

«De mi-i da o sărutare,
 Nime 'n lume n'o s'o știe,
 Căci va fi sub pălărie...
 Și-apoi cine treabă are!

«Cand prin crenghi s'o fi ivit
 Luna 'n noaptea cea de vară,
 Mei îineă de subsuoară,
 Te-oiu îineă de după găt.

«Pe cărare 'n bolji de frunze,
 Apucând spre sat în vale,
 Ne-om da sărutări pe cale
 Dulci ca florile ascunse.

«Și sosind l'al porții prag,
Vom vorbi 'n întunecime.
Grija noastră n'aib'o nime:
Cui, ce-i pasă că mi-ești drag?»...

Înc'o gură — și dispare...
Ca un stâlp eu stau în lună!
Ce frumoasă, ce nebună
E albastra-mi, dulce floare!

Și te-ai dus, dulce minune,
Ș'a murit iubirea noastră,
Floare-albastră! floare-albastră!...
Totuși este trist în lume.

1873.

D O R I N Ț A

Vino 'n codru la izvorul
Care tremură pe prund,
Unde prispa cea de brazde
Crengi plecate o ascund.

Și cu brațele întinse
Să alergi, la piept să-mi cazî,
Să-ți desprind din creștet vâlul,
Să-l ridic de pe obraz.

Pe genunchii mei ședea-vei,
Vom fi singuri-singurei,
Iar în păr, înfiorate,
Or să cadă flori de tei.

Fruntea albă 'n părul galben
Pe-al meu braț încet s'o culci,
Lăsând pradă gurii mele
Ale tale buze dulci.

Vom visă un vis ferice,
Ingână-ne-vor c'un cânt
Singuratece izvoare,
Blânda batere de vânt.

Adormind de armonia
Codrului bătut de gânduri,
Flori de tei de-asupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri.

1876.

C R Ă I A S A D I N P O V E Ş T I

Neguri albe, strălucite
Naşte luna argintie;
Ea le scoate peste ape,
Le întinde pe câmpie.

S'adun' flori în şezătoare
De păianjen tort să rumpă
Şi anină 'n haina nopţii
Boabe mari de piatră scumpă.

Lângă lac, pe care norii
Au urzit o umbră fină,
Ruptă de mişcări de valuri
Ca de bulgări de lumină,

Dându-şi trestia 'ntr'o parte
Stă copila lin plecată,
Trandafiri aruncă roşii
Peste unda fermecată.

Ca să vad' un chip, se uită
Cum aleargă apa 'n cercuri,
Căci vrăjit de mult e lacul
De-un cuvânt al sfintei Miercuri.

Ca să iasă chipu 'n față,
Trandafiri aruncă tineri,
Căci vrăjiți sânt trandafirii
De-un cuvânt al sfintei Vineri.

Ea se uită... păru-i galben,
Fața ei lucesc în lună;
Iar în ochii ei albaștri
Toate basmele s'adună.

1876.

MELANCOLIE

Părea că printre nouri s'a fost deschis o poartă,
Prin care trece albă regina nopții moartă. —
O, dormi! o, dormi în pace printre făclii o mie
Și în mormânt albastru și 'n pânze argintie,
În mausoleu-ți mândru, al cerurilor arc,
Tu adorat și dulce al nopților monarc!
Bogată în întinderi stă lumea 'n promoroacă,
Ce sate și câmpie c'un luciu vâl îmbracă.
Văzduhul scânteiază și, ca unse cu var,
Lucesc zidiri, ruine pe câmpul solitar.
Și țintirimul singur cu strâmbe cruci veghiază;
O cucuvaie sură pe una se așează;
Clopotnița troznește, în stâlpi izbește toacă
Și străveziul demon, prin aer când să treacă,
Atinge 'ncet arama cu zimții-aripei sale,
De-auzi din ea un vaier, un aiurit de jale.

Biserica 'n ruină

Stă cuvioasă, tristă, pustie și bătrână...
Și prin ferestre sparte, prin uși țiuie vântul.
Se pare că vrăjește și că-i auzi cuvântul.
Năuntru ei pe stâlpi-i, păreți, iconostas,
Abia conture triste și umbre au rămas;
Drept preot toarce-un greier un gând fin și obscur,

Drept dascăl toacă cariul sub învechitul mur.

Credința zugrăvește icoanele 'n biserică...

Și 'n sufletu-mi pusese poveștile-i feerici;

Dar de-ale vieței valuri, de al furtunei pas,

Abiă conture triste și umbre au rămas;

În van mai caut lumea-mi în obositul creier,

Căci răgușit, tomnatec, vrăjește trist un greier;

Pe inima-mi pustie zadarnic mâna-mi țiu,

Ea bate ca și cariul încet într'un sicriu...

Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură

Încet repovestită de o străină gură,

Ca și când n'ar fi viața-mi, ca și când n'aș fi fost.

Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost,

De-mi țin la el urechea și râd de câte-ascult

Ca de dureri străine?... Par'c'am murit de mult.

1876.

LACUL

Lacul codrilor albastru
Nuferi galbeni îl încarcă;
Tresărind în cercuri albe,
El cutremură o barcă.

Și eu trec de-alung de maluri
Par'c'ascult și par'c'aștept
Ea din trestii să răsară
Și să-mi cadă lin pe piept.

Să sărim în luntrea mică
Ingânați de glas de ape
Și să scap din mână cârma
Și lopețile să-mi scape,

Să plutim cuprinși de farmec
Sub lumina blândeii lune.
Vântu 'n trestii lin foșnească,
Unduioasa apă sune...

Dar nu vine. Singuratec
In zadar suspin și sufăr
Lângă lacul cel albastru
Încărcat cu flori de nufăr.

1876.

POVEȘTEA CODRULUI

Împărat slăvit e codrul.
Neamuri mii îi cresc sub poale,
Toate înflorind din mila
Codrului, Măriei Sale.

Lună, soare și luceferi
El le poartă 'n a lui herb,
Imprejuru-i are dame
Și curteni din neamul *Cerb*.

Crainici, iepurii cei repezi,
Purtători îi sânt de vești.
Filomele-i țin orchestrul
Și izvoare spun povești.

Peste flori, ce cresc în umbră,
Lângă ape, pe potici,
Vezi bejării de albine,
Armii grele de furnici.

Hai și noi la craiul, dragă,
Și să fim din nou copii,
Ca norocul și iubirea
Să ne pară jucării.

Mi-ar părea cum că natura
Toată mintea ei și-a pus
Decât ori și ce păpușă
Să te facă mai presus.

Amândoi vom merge 'n lume
Rătăciți și singurei;
Ne-om culcă lângă izvorul
Ce răsare sub un teiu;

Adormi-vom, troenl-va
Teiul floarea-i peste noi
Și prin somn auzi-vom bucium
De la stânele de oi.

Mai aproape, mai aproape
Noi ne-om strânge piept la piept...
O, auzi cum chiam'acuma
Craiul sfatu-i înțelept!

Peste albele izvoare
Luna bate printre ramuri,
Imprejuru-ne s'adună
Ale Curtii mândre neamuri:

Cai de mare albi ca spuma,
Bouri 'nalți cu steme 'n frunte,
Cerbi cu coarne rămuroase,
Ciute sprintene de munte.

Și pe teiul nostru 'ntreabă
Cine sântem, stau la sfaturi,
Iară gazda noastră zice,
Dându-și ramurile 'n laturi:

«O, priviți-i, cum visează
«Visul codrului de fagi!
«Amândoi, ca 'ntr'o poveste,
«Ei își sânt așa de dragi!»

1878.

SINGURĂTATE

Cu perdelele lăsate
Șed la masa mea de brad.
Focul pâlpâe în sobă,
Iară eu pe gânduri cad.

Stoluri, stoluri trec prin minte
Dulci iluzii; amintiri
Țââesc încet ca greieri
Printre negre, vechi ziduri

Sau cad grele, mângâioase,
Și se sfarmă 'n suflet trist,
Cum în picuri cade ceara
La picioarele lui Christ.

În odaie prin unghere
S'a țesut păinjenis
Și prin cărțile în vrafuri
Umblă șoarecii furiș.

În această dulce pace
Îmi ridic privirea 'n pod
Și ascult cum învelișul
Cărților încet mi-l rod.

Ah! de câte ori voit-am
Ca să spânzur lira 'n cuiu
Și un capăt poeziei
Și pustiului să pui;

Dar atuncea, greieri, șoareci
Cu ușor-măruntul mers,
Readuc melancolia-mi,
Iară ea se face vers.

Pe-un volum mâncat de molii
Prin unghere părăsite
Voi veniți și sânteți solii
Intristării liniștite.

Intre degete țigara —
Eu mă uit atunci la foc
Și găsesc că 'n sărăcia-mi
E un dulce, trist noroc.

Câte-odată... prea arare
A târziu când arde lampa,
Inima din loc îmi sare,
Când aud că sună cleampa!

Este Ea. Deșarta casă
Dintr'odată-mi pare plină,
In privazul negru-al vieți'-mi
E icoană de lumină.

Și mi-i ciudă cum de vremea
Să mai treacă se îndură,
Când eu stau șoptind cu draga
Mână'n mână, gură'n gură.

1878.

PAJUL CUPIDON

Pajul Cupidon, vicleanul,
Mult e rău și alintat,
Cu copii se hârjonește,
Iar la dame doarme 'n pat.

De lumină, ca tâlharii,
Se ferește binisor,
Pe ferești se suie noaptea
Dibuind incetișor.

Cordeluțe și nimicuri:
Iată toate-a lui averi,
Darnic când nu vrei nici una
Și zgârcit dacă la ceri.

În volumul ros de molii
Cauți noaptea adevăr,
Și 'ntâlnești lipită 'n file
Vița-i galbenă de păr.

El dă gânduri ne'nțelese
Vârstei crude și necoapte.
Cu icoane luminoase
O îngână 'ntreaga noapte.

Când de-o sete sufletească
E cuprinsă fata mică:
A dormit cu ea alături,
Ca doi pui de turturică.

E sfios ca și copii,
Dar zâmbirea i-e vicleană,
Dară galeși îi sânt ochii
Ca și ochii de vădană.

Gât și umere frumoase,
Sânuri albe și rotunde
El le ține 'mbrățișate
Și cu mâinile le-ascunde.

De te rogi frumos de dânsul,
Indestul e de hain
Vălul alb de peste toate
Să-l înlătore puțin.

1879.

O, RĂMĂI

«O rămâi, rămâi la mine!
«Te iubesc atât de mult!
«Ale tale doruri toate
«Numai eu știu să le-ascult.

«In al umbrei întuneric
«Te aseamăn unui prinț
«Ce se uit'adânc în ape
«Cu ochi negri și cumiști;

«Și prin vuetul de valuri,
«Prin mișcarea 'naltei ierbi
«Eu te fac s'auzi în taină
«Mersul cârdului de cerbi;

«Eu te văd, răpit de farmec
«Cum îngâni cu glas domol,
«In a apei strălucire
«Intinzând piciorul gol;

«Și privind în luna plină
«La văpaia de pe lacuri,
«Anii tăi se par ca clipe,
«Clipe dulci se par ca veacuri».

Astfel zise lin pădurea,
Bolți asupra-mi clătinând —
Șuieram l'a ei chemare
Și-am ieșit în câmp răsând.

Astăzi chiar de m'aș întoarce,
A 'nțelege nu mai pot...
Unde ești, copilărie,
Cu pădurea ta cu tot?
1879.

PE ACEEAȘI ULICIOARĂ

Pe aceeași ulicioară
Bate luna în ferești,
Numai tu de după gratii
Veșnic nu te mai ivești.

Și aceeași pomi în floare
Crengi întind peste zaplaz,
Numai zilele trecute
Nu le fac să fie azi.

Altul este al tău suflet,
Alții ochii tăi acum;
Numai eu, rămas același,
Bat mereu același drum.

Ah, subțire și gingașă,
Tu pășeai încet, încet,
Dulce îmi veneai în umbra
Tăinuitalui boschet

Și lăsându-te la pieptu-mi,
Nu știam ce-i pe pământ,
Ne spuneam atât de multe
Făr' a zice un cuvânt.

Sărutări erau răspunsul
La 'ntrebări îndeosebi,
Și de alte cele 'n lume
N'aveai vreme să întrebi.

Și în farmecul vieții-mi
Nu știam că-i tot aceea
De te razimi de o umbră
Sau de crezi ce-a zis femeia.

Vântul tremură 'n perdele
Astăzi ca și alte dăți,
Numai tu de după ele
Veșnic nu te mai arăți!

1879.

NU MĂ ÎNȚELEGI

În ochii mei acuma nimic nu are preț
Ca taina ce ascunde a tale frumuseți;
Căci pentru care altă minune decât tine
Mi-aș risipi o viață de cugetări senine
Pe basme și nimicuri, cuvinte cumpănind,
Cu pieritorul sunet al lor să te cuprind,
În lanțuri de imagini duiosul vis să-l ferec,
Să 'mpiedic umbra dulce de-a merge 'n întunerec?

.

Și azi când a mea minte, a farmecului roabă,
Din ori și ce durere îți face o podoabă
Și când răasai 'nainte-mi ca marmura de clară,
Când ochiul tău cel mândru străluce în afară,
Întunecând privirea-mi de nu pot să văd încă
Ce-adânc trecut de gânduri e 'n noaptea lor adâncă,
Azi când a mea iubire e-atâta de curată
Ca farmecul de care tu ești impresurată,
Ca setea cea eternă ce-o au după olaltă
Lumina de 'ntunerici și marmura de daltă,
Când dorul meu e-atâta de-adânc și-atât de sfânt
Cum nu mai e nimica în cer și pe pământ,
Când e-o înamorare de tot ce e al tău,
De-un zâmbet, de-un cutremur, de bine și de rău,
Când ești enigma însăși a vieții mele 'ntregi: —
Azi văd, din a ta vorbă, că nu mă înțelegi!

DE CÂTE ORI, IUBITO . . .

De câte ori, iubito, de noi mi-aduc aminte,

Oceanul cel de ghiăță mi-apare înaintea:

Pe bolta alburie o stea nu se arată,

Departă doară luna cea galbenă — o pată;

Iar peste mil de slojuri de valuri răpezite

O pasăre plutește cu aripi ostentite,

Pe când a ei pereche 'naintea tot s'a dus

C'un pâlce întreg de pasăre, pierzându-se 'n apus...

Aruncă pe-a ei urmă priviri suferitoare,

Nici rău nu-i pare-acuma, nici bine nu... ea moare,

Visându-se 'ntr'o clipă cu anii înapoi.

.
Santem tot mai departe deolaltă amându-l...

Din ce în ce mai singur mă 'ntunec și îngheț,

Când tu te pierzi în zarea eternei dimineți.

ATÂT DE FRAGEDĂ

Atât de fragedă, te-asameni
Cu floarea albă de cireș,
Și ca un înger dintre oameni
În calea vieții mele ieși.

Abia atingi covorul moale,
Mătasa sună sub picior,
Și de la creștet până'n poale
Plutești ca visul de ușor.

Din încrețirea lungei rochii
Răsai ca marmura în loc;
S'atârnă sufletu-mi de ochii
Cei plini de lacrimi și noroc.

O, vis ferice de iubire,
Mireasă blândă din povești,
Nu mai zâmbi! A ta zâmbire
Mi-arată cât de dulce ești.

Că poți cu-a farmecului noapte
Să 'ntuneci ochii mei pe veci,
Cu-a gurii tale calde șoapte,
Cu 'mbrățișări de brațe reci.

Deodată trece-o cugetare,
Un vâl pe ochii tăi fierbinți:
E 'ntunecoasa renunțare,
E umbra dulcilor dorinți.

Te duci, și-am înțeles prea bine
Să nu mă țin de pasul tău,
Pierdută veșnic pentru mine,
Mireasa sufletului meu!

Că te-am zărit e a mea vină
Și veșnic n'o să mi-o mai iert,
Spăși-voiu visul de lumină,
Tinzându-mi dreapta în deșert.

Și-o să-mi răasai ca o icoană
A pururi verginei Marii,
Pe fruntea ta purtând coroană...
Unde te duci? Când o să vii?

1879.

AFARĂ - I TOAMNĂ

Afară-i toamnă, frunza 'mprăștiată,
Iar vântul svârle 'n geamuri grele picuri;
Ci tu cetești scrisori din roase plicuri
Și într'un ceas gândești la viața toată.

Pierzându-ți timpul tău cu dulci nimicuri,
N'ai vrea ca nime 'n ușa ta să bată...
Dar și mai bine-i, când afară-i sloată,
Să stai visând la foc, de somn să picuri.

Și eu astfel mă uit din jeț pe gânduri,
Visez la basmul vechiu al zânei Dochii,
In juru-mi ceața crește rânduri-rânduri;

De-odat' aud foșnirea unei rochii,
Un moale pas, abiă atins de scânduri;
Iar mâni subțiri și reci mi-acoper ochii.

1879.

SÂNT ANI LA MIJLOC

Sânt ani la mijloc și încă mulți vor trece
Din ceasul sfânt în care ne 'ntâlnirăm,
Dar tot mereu gândesc cum ne iubirăm,
Minune cu ochi mari și mână rece.

O, vino iar! Cuvinte dulci inspiră-mi,
Privirea ta asupra mea să plece,
Sub raza ei mă lasă a petrece
Și cânturi nouă smulge tu din liră-mi.

Tu nici nu știi, a ta apropiere
Cum inima-mi de-adânc o liniștește,
Ca răsărirea stelei în tăcere;

Iar când te văd zâmbind copilărește,
Se stinge-atunci o viață de durere:
Privirea-mi arde, sufletul îmi crește.

1879.

CÂND INSUȘI GLASUL

Când însuși glasul gândurilor tace,
Mă 'ngână cântul unei dulci evlavii,
Atunci te chem. Chemarea-mi ascultă-vei?
Din neguri reci plutind te vei desface?

Puterea nopții blând însenină-vei
Cu ochii mari și purtători de pace?
Răsai din umbra vremilor încoace
Ca să te văd venind — ca 'n vis, așa vii!

Cobori încet... aproape, mai aproape
Te pleacă iar, zâmbind, peste-a mea față!
A ta iubire c'un suspin arat-o!

Cu geana ta m'atinge pe pleoape
Să simt fiorii străngerii în brață,
Pe veci pierdute, veșnic adorato!

1879.

FREAMĂT DE CODRU

Tresărind scânteie lacul
Și se leagănă sub soare;
Eu, privindu-l din pădure,
Las aleanul să mă fure
Și ascult de la răcoare
Pitpalacul.

Din izvoare și din gârle
Apa sună somnoroasă;
Unde soarele pătrunde
Printre ramuri a ei unde,
Ea în valuri sperioase
Se azvârle.

Cucul cântă, mierle, presuri...
Cine știe să le-asculte?
Ale pasărilor neamuri
Ciripesc pitite 'n ramuri
Și vorbesc cu-atât de multe
Înțelesuri!

Cucu 'ntreabă: «Unde-i sora
«Viselor noastre de vară?
«Mlădiaoasă și iubită,

«Cu privirea ostenită,
«Ca o zână să răsară
Tuturora».

Teiul vechiu un ram întins-a,
Ea să poată să-l îndoaie,
Ramul tânăr vânt să-și deie
Și de brațe 'n sus s'o ieie,
Iară florile să ploaie
Peste dânsa.

Se întreabă trist izvorul:
«Unde mi-i crăiasa oare?
«Părul mōale despletindu-și,
«Fața 'n apa mea privindu-și
«Să m'atingă visătoare
Cu piciorul?»

Am răspuns: «Pădure dragă,
«Ea nu vine, nu mai vine.
«Singuri voi stejari rămâneți
«De visați la ochii vineți,
«Ce luciră pentru mine
Vara 'ntreagă.

Ce frumos eră în crânguri,
Când cu ea m'am prins tovarăș
O poveste încântată,
Care azi e 'ntunecată...
De-unde ești, revino iarăși,
Să fim singuri!

1879.

R E V E D E R E

(In formă populară)

— Codrule, codruțule,
Ce mai faci, drăguțule?
Că de când nu ne-am văzut,
Multă vreme a trecut,
Și de când m'am depărtat,
Multă lume am umblat.

— Ia, eu fac ce fac de mult:
Iarna viscolu-l ascult,
Crengile-mi rupându-le,
Apele-astupându-le,
Troienind cărările
Și gonind cântările.
Și mai fac ce fac de mult:
Vara doina mi-o ascult
Pe cărarea spre izvor
Ce le-am dat-o tuturor,
Umplându-și cofeele.
Mi-o cântă femeile.

— Codrule cu râuri line,
Vremea trece, vremea vine;
Tu, din tânăr precum ești,

Tot mereu intinerești.
— Ce mi-i vremea, când de veacuri
Stele-mi scânteie pe lacuri!
Că de-i vremea rea sau bună,
Vântu-mi bate, frunza-mi sună.

Și de-i vremea bună, rea,
Mie-mi curge Dunărea.
Numai omu-i schimbător,
Pe pământ rătăcitor.
Iar noi locului ne ținem,
Cum am fost, așa rămânem:
Marea și cu râurile,
Lumea cu pustiurile,
Luna și cu soarele,
Codrul cu izvoarele.

1879.

FOAIE VEȘTEDĂ

(de Lenan)

Vântu-o foaie veștedă
Mi-a adus mișcând fereasta...
Este moartea ce-mi trimite
Fără plic scrisoarea-aceasta.

Voiu păstră-o, voiu întinde-o
Intre foile acële
Ce le am din alte timpuri
De la mâna dragei mele.

Cum copacu-și uită foaia
Ce pe vânt a fost trimisă,
Astfel ea uitat-a poate
Aste foi de dânsa scrise.

Vorbele iubirii moarte
Vinovate-mi stau de față.
Dovedite de minciună
Cer să sting a lor viață.

Dulcea lor zădărnicie
Nu mă 'ndur s'o pun pe foc,
De și-mi stau atât de triste,
Că nu pot muri de loc.

Voiu păstră întreg amarul
Și norocul ăstor foi,
În durerea vechei pierderi
Recitindu-mă 'napoi.

Numai vestea blând'a morții,
Foaia tristă le-am adaos:
Moartea vindec' orice rană
Dând la patime repaos.

1879.

DESPĂRTIRE

Să-ți cer un semn, iubito, spre-a nu te mai uita ?
Te-aș cere doar pe tine, dar nu mai ești a ta ;
Nu floarea vestejită din părul tău bălaiu,
Căci singura mea rugă-i: uitării să mă dai.

La ce simțirea crudă a stinsului noroc
Să nu se sting' asemeni, ci 'n veci să stea pe loc ?
Tot alte unde-i sună aceluiași pârâu...
La ce statornicia părerilor de rău,
Când prin această lume să trecem ne e scris
Ca' visul unei umbre și umbra unui vis ?
La ce de-acu 'nainte tu grija mea s'o porți ?
La ce să măsurii anii ce zboară peste morți ?
Tot una-i dacă astăzi sau mâine o să mor,
Când voiu să-mi piară urma în mintea tuturor,
Când voiu să uiți norocul visat de amândoi,
Trezindu-te, iubito, cu anii înapoi,
Să fie neagră umbra în care-oiu fi pierit,
Ca și când niciodată noi nu ne-am fi găsit,
Ca și când anii mândri de dor ar fi deșerti...
Că te-am iubit atâta, putea-vei tu să ierți ?
Cu fața spre perete mă lasă prin străini,
Să 'nghețe sub pleoape a ochilor lumini,
Și când se va întoarce pământul în pământ,

Au cine o să știe de unde-s, cine sânt?
Cântări tânguitoare prin zidurile reci
Cerși-vor pentru mine repausul de veci.
Ci eu aș vrea ca unul, venind de mine-aproape,
Să-mi spuie al tău nume pe 'nchisele-mi pleoape,
Apoi — de vor — m'arunce în margine de drum...
Tot îmi va fi mai bine ca 'n ceasul de acum.
Din zare depărtată răsără-un stol de corbi
Să 'ntunece tot cerul pe ochii mei cei orbi,
Răsără-o vijelie din margini de pământ,
Dând pulberea-mi țărânii și inima-mi în vânt.
Ci tu rămâi în floare ca luna lui April,
Cu ochii mari și umezi, cu zâmbet de copil;
Din cât ești de copilă să 'ntinerești mereu,
Să nu mai știi de mine, că nu m'oiu ști nici eu.

1879.

O - M A M Ă

O mamă, dulce mamă, din negură de vremi
Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi;
Deasupra criptei negre a sfântului mormânt
Se scutură salcâmi de toamnă și de vânt,
Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău...
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.

Când voiu muri, iubito, la creștet să nu-mi plângi;
Din teiul sfânt și dulce o ramură să frângi,
La capul meu cu grijă tu ramura s'o 'ngropi,
Asupra ei să cadă a ochilor tăi stropi;
Simți-o-voiu odată umbrind mormântul meu...
Mereu va crește umbra-i, eu voiu dormi mereu.

Iar dacă împreună va fi ca să murim,
Să nu ne ducă 'n triste zidiri de țintirim:
Mormântul să ni-l sape la margine de râu,
Ne pună 'n încăperea aceluiași sicriu,
Deapururea aproape vei fi de sânul meu...
Mereu va plânge apa, noi vom dormi mereu.

1880.

DOINĂ

De la Nistru pân' la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-s'a
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.
Din Hotin și pân' la Mare
Vin Muscalii de-a călare,
De la Mare la Hotin
Mereu calea ne-o așin;
Din Boian la Vatra Dornii
A umplut omida cornii
Și străinul te tot paște
De nu te mai poți cunoaște.
Sus la munte, jos pe vale
Și-au făcut dușmanii cale,
Din Sătmăr până 'n Săcele
Numai vaduri ca acèle.
Vai de biet Român săracul!
Indărăt tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se 'ndeamnă,
Nici îi este toamna toamnă,
Nici e vară vara lui
Și-i străin în țara lui.
De la Turnu 'n Dorohoiu

Curg dușmanii în puhoiu
Și s'așează pe la noi;
Și cum vin cu drum de fier,
Toate cântecele pier;
Zboară pasărilor toate
De neagra străinătate:
Numai umbra spinului
La ușa creștinului.
Iși desbracă țara sânul,
Codrul — frate cu Românul —
De secure se tot pleacă
Și izvoarele îi seacă —
Sărac în țară săracă!
Cine-au îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia,
Și neamul nemernicia!

Ștefane, Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las' arhimandritului
Toată grija schitului,
Lasă grija sfinților
În sama părinților,
Clopotele să le tragă
Ziua 'ntreagă, noaptea 'ntreagă,
Doar s'a 'ndură Dumnezeu,
Ca să-ți mântui neamul tău!

Tu te 'naltă din mormânt,
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i sună din corn odată,
Ai s'aduni Moldova toată;
De-i sună de două ori,
Iți vin codri 'n ajutor,
De-i sună de-a treia oară,
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară.
Indrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!
1883.

ODĂ

(în metru antic)

Nu credeam să 'nvăţ a muri vr'odată:
Pururi tânăr, înfăşurat în manta-mi,
Ochii mei 'nălţam visători la steaua
Singurătăţii.

Când de-odată tu răsărişi în cale-mi,
Suferinţă tu, dureros de dulce...
Până 'n fund băii voluptatea morţii
Nendurătoare!

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus
Ori ca Hercul înveninat de haina-i;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug mă topesc în flacări..
Pot să mai renviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă,
Ca să pot muri liniştit, pe mine
Mie redă-mă!

1884.

S'A STINS VIAȚA

(după Cajetan Cerri)

S'a stins viața falnicei Veneții,
N'auzi cântări, nu vezi lumini de baluri;
Pe scări de marmură, prin vechi portaluri
Pătrunde luna înălbind pereții.

Okeanos se plânge pe canaluri,
El numa 'n veci e 'n floarea tinereții,
Miresei dulci i-ar da suflarea vieții.
Izbește 'n ziduri vechi, sunând din valuri.

Ca 'n țintirim tăcere e 'n cetate.
Preot rămas din a vechimei zile,
San-Marc, sinistru, miezul nopții bate.

Cu glas adânc, cu graiul de Sibile,
Rostește lin în clipe cadentate:
«Nu 'nvie morții — e 'n zadar, copile!»

1884.

LASĂ-ȚI LUMEA TA UITATĂ

Lasă-ți lumea ta uitată,
Mi te dă cu totul mie.
De ți-ai da viața toată,
Nime 'n lume nu ne știe.

Vin' cu mine, rătăcește
Pe cărări cu cotituri,
Unde noaptea se trezește
Glasul vechilor păduri.

Printre crengi scânteie stele,
Farmec dând cărării strimte,
Și afară doar de ele
Nime 'n lume nu ne simte.

Părul tău ți se desprinde
Și frumos ți se mai șede.
Nu zi ba, de te-oiu cuprinde:
Nime 'n lume nu ne vede.

Tânguiosul bucium sună,
L-ascultăm cu-atâta drag,
Pe când iese dulcea lună
Dintr'o rariște de fag.

Ii răspunde codrul verde
Permecat și dureros,
Iară sufletu-mi se pierde
După chipul tău frumos.

Te desfaci c'o dulce silă,
Mai nu vrei și mai te lași;
Ochii tăi sânt plini de milă,
Chip de inger dragălaș.

Iată lacul. Luna plină
Poleindu-l, îl străbate;
El, aprins de-a ei lumină,
Simte-a lui singurătate.

Tremurând cu unde 'n spume,
Intre trestie le farmă,
Și, visând o 'ntreăgă lume,
Tot nu poate să adoarmă.

De-al tău chip el se pătrunde,
Ca oglindă îl alege.
Ce privești zâmbind în unde?
Ești frumoasă, se 'nțelege.

Inălțimile albastre
Pleacă zarea lor pe dealuri,
Arătând privirii noastre
Stele 'n ceruri, stele 'n valuri

E-un miros de tei în crânguri,
Dulce-i umbra de răchiți,
Și sântem atât de singuri
Și atât de fericiți!

Numai luna printre ceață
Varsă apelor văpaie,
Și te află strânsă 'n brață.
Dulce dragoste bălaie.

1884.

SOMNOROASE PĂSĂRELE

Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurele...
Noapte bună!

Doar izvoarele suspină,
Pe când codrul negru tace.
Dorm și florile 'n grădină...
Dormi în pace!

Trece lebăda pe ape
Intre trestii să se culce...
Fie-ți îngerii aproape,
Somnul dulce!

Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună.
Totu-i vis și armonie...
Noapte bună!

ȘI DACĂ RAMURI BAT ÎN GEAM

Și dacă ramuri bat în geam
 Și se cutremur' plopii,
E ca în minte să te am
 Și 'ncet să te apropii.

Și dacă stele bat în lac
 Adâncu-i luminându-l,
E ca durerea mea s'o 'mpac,
 Inseninându-mi gândul.

Și dacă norii deși se duc
 De iese 'n luciul luna,
E ca aminte să-mi aduc
 De tine 'ntotdeauna.

1884.

DIN VALURILE VREMII

Din valuri vremii, iubita mea, răsai,
Cu brațele de marmur, cu părul lung bălai
Și fața străvezie ca fața albei ceri
Slăbită e de umbra duioaselor dureri.

Cu zâmbetul tău dulce tu mângâi ochii mei,
Femeie între stele și stea între femei,
Și întorcându-ți fața spre umărul tău stâng,
În ochii fericirii mă uit pierdut și plâng.

Cum oare de noianul de neguri să te rump,
Să te ridic la pieptu-mi, iubite înger scump,
Și fața mea în lacrimi pe fața ta s'o plec,
Cu sărutări aprinse suflarea să ți-o 'nnec
Și mâna friguroasă s'o încălzesc la sân,
Aproape — mai aproape, pe inima-mi s'o țin.

Dar vai, un chip aieva nu ești, astfel de treci,
Și umbra ta se pierde în negurile reci,
De mă găsesc iar singur cu brațele în jos
În trista amintire a visului frumos...
Zadarnic după umbra ta dulce le întind:
Din valurile vremii nu pot să te cuprind.

1884.

S'A D U S A M O R U I.

S'a dus amorul, un amic
Supus amândurora;
Deci cânturilor mele zic
Adio tuturor.

Uitarea le închide 'n scrin
Cu mâna ei cea rece,
Și nici pe buze nu-mi mai vin
Și nici prin gând mi-or trece.

Atâta murmur de izvor,
Atât senin de stele
Și un atât de trist amor
Am îngropat în ele!

Din ce noian îndepărtat
Au răsărit în mine!
Cu câte lacrimi le-am udat,
Iubito, pentru tine!

Cum străbăteau atât de greu
Din jalea mea adâncă,
Și cât de mult îmi pare rău,
Că nu mai sufăr încă,

Că nu mai vrei să te arăți,
Lumină de 'n departe
Cu ochii tăi întunecați,
Renăscători din moarte!

Și cu acel smerit surâs,
Cu cea mai blândă față,
Să faci din viața mea un vis,
Din visul meu o viață!

Să mi se pară cum că crești
De cum răsare luna
In umbra dulcilor povești
Din nopți o mie una!

Eră un vis misterios
Și blând din cale-afară
Și prea eră de tot frumos.
De-a trebuit să piară.

Prea mult un înger mi-ai părut
Și prea puțin femeie,
Ca fericirea ce-am avut
Să fi putut să steie.

Prea ne pierdusem tu și eu
In al ei farmec poate,
Prea am uitat pe Dumnezeu,
Precum uitărăm toate.

Și poate că nici este loc
Pe-o lume de mizerii
Pentr'un atât de sfânt noroc
Străbătător durerii.

1884.

PE LÂNGĂ PLOPII FĂRĂ SOȚ . . .

Pe lângă plopii fără soț
Adesea am trecut;
Mă cunoșteau vecinii toți...
Tu nu m'ai cunoscut.

La geamul tău ce străluceă,
Privii atât de des.
O lume toată 'nțelegeă...
Tu nu m'ai înțeles.

De câte ori am așteptat
O șoaptă de răspuns...
O zi din viață să-mi fi dat,
O zi mi-eră de-ajuns.

O oră să fi fost amici,
Să ne iubim cu dor,
S'ascult de glasul gurii mici —
O oră, și să mor.

Dându-mi din ochiul tău senin
O rază dinadins,
In calea timpilor ce vin
O stea s'ar_ăfi aprins.

Ai fi trăit în veci de veci
Și rânduri de vieți
Cu ale tale brațe reci
Inmărmureai măreț!

Un chip deapururi adorat,
Cum nu mai au perechi
Acele zâne ce străbat
Din timpurile vechi!

Căci te iubeam cu ochi păgâni
Și plini de suferinți,
Ce mi-i lăsară din bătrâni,
Părinții din părinți.

Azi nici măcar îmi pare rău
Că trec cu mult mai rar,
Că cu tristețe capul meu
Se 'ntoarce în zadar;

Căci azi le semeni tuturor
La umblet și la port,
Și te privesc nepăsător
C'un rece ochiu de mort.

Tu trebuia să te cuprinzi
De acel farmec sfânt
Și noaptea candelă s'aprinzi
Iubirii pe pământ.

1884.

A D I O

De-acuma nu te-oiu mai vedeà.
Rămâi, rămâi cu bine!
Mă voiu feri în calea mea
De tine.

De astăzi dar tu fă ce vrei,
De astăzi nu-mi mai pasă
Că cea mai dulce 'ntre femei
Mă lasă.

Căci nu mai am de obicei
Ca 'n zilele acele
Să mă îmbăt și de scânteii
Din stele.

Când degerând atâtea dăți
Eu mă uitam prin ramuri
Și așteptam să te arăți
La geamuri.

O, cât eram de fericit
Să mergem împreună
Sub acel farmec liniștit
De lună!

Și când în taină mă rugam
Ca noaptea 'n loc să steie,
In veți alături să te am,
Femeie!

Din a lor treacăt să apuc
Acèle duici cuvinte,
De care azi abiă mi-aduc
Aminte.

Căci astăzi dacă mai ascult
Nimicurile-aceste,
Imi pare-o veche de demult
Poveste.

Și dacă luna bate 'n lunci
Și tremură pe lacuri,
Totuși imi pare că de-atunci
Sânt veacuri.

Cu ochii serii cei d'întâi
Eu n'o voin mai privi-o...
Deaceea 'n urma mea rămâi.
Adio!

1884.

DE - O I U A D O R M I

De-oiu adormi curând
In noaptea uitării,
Să mă duceți, tăcând,
La marginea mării.

Nu voiu sicriu bogat
Făclie și flamuri,
Ci-mi împlețiți un pat
Din tinere ramuri,

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Luceasc' un cer senin
Pe adâncele ape,

Care 'n dureri adânci
Se 'nalță la maluri;
S'or atârnă de stânci
Cu brațe de valuri.

Se 'nalță, dar recad
Și murmură 'ntr'una,
Când pe păduri de brad
Alunecă luna.

Și nime 'n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Doar moartea glas să dea
Frunzișului veșted.

Să treacă lin prin vânt
Atotștiutoarea,
Deasupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture floarea.

Cum n'oiu mai fi pribeag
De-atunci înainte,
M'or troieni cu drag
Aduceri aminte.

Luceferi ce răsar
In umbră de ceteni
Or să-mi zâmbească iar
Fiindu-mi prieteni,

Ce n'or ști că privesc
O lume de patemi,
Pe când liane cresc
Pe singurătate-mi.

1884.

PESTE VÂRFURI

Peste vârfuri trece luna,
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună,

Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemângâiet
Indulcind cu dor de moarte...

De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine 'ntorn?
Mai sună-vei, dulce corn,
Pentru mine vre odată?

1884.

DE-OR TRECE ANII

De-or trece anii cum trecură,
Ea tot mai mult îmi va plăcè;
Pentru că 'n toat' a ei făptură
E-un «nu știu cum» și-un «nu știu ce».

M'a fermecat cu vr'o scânteie
Din clipa 'n care ne văzum?
Deși nu e decât femeie,
E totuși altfel, nu știu cum.

Deaceea una mi-este mie
De ar vorbi, de ar tăcè;
Dac' al ei glas e armonie,
E și 'n tăcere nu știu ce.

Astfel robit de-aceeași jale
Petrec mereu același drum;
În taina farmecelor sale
E-un «nu știu ce» și-un «nu știu cum».

1884.

DIANA

Ce cauți unde bate luna
Pe un alb izvor tremurător
Și unde pasările 'ntr'una
Se 'ntrec cu glas ciripitor?
N'auzi cum frunzele 'n póiană
Șoptesc cu zgomotul de guri
Ce se sărută, se hârjoană
In umbr' adâncă de păduri?

In cea oglindă mișcătoare
Vrei să privești un straniu joc,
O apă veșnic călătoare
Sub ochiul tău rămas pe loc?
S'a desprimăvărat pădurea,
E-o nouă viață 'n orice svon,
Și numai tu gândești aiurea
Ca tânărul Endymion.

De ce dorești singurătate
Și glasul tainic de izvor?
S'auzi cum codrul frunza-și bate,
S'adormi pe verdele covor?
Iar prin lumina cea rărită,
Din valuri reci, din umbre moi

S'apar'o zână liniștită
Cu ochii mari, cu umeri goi?
Ah! acum crengile le 'ndoaie
Mănuțe albe de omăt,
O față dulce și bălaie,
Un trup înalt și mlădîet.
Un arc de aur pe-al ei umăr,
Ea trece mândră la vînat
Și peste frunze fără număr
Abia o urmă a lăsat.

1884.

CU MÂNE ZILELE ȚI-ADAUGI

Cu mâne zilele ți-adaugi,
Cu ieri viața ta o scazi,
Și ai cu toate astea 'n față
De-apururi ziua cea de azi.

Când unul trece, altul vine
In astă lume a-l urmă;
Precum când soarele apune,
El și răsare undeva.

Se pare cumcă alte valuri
Cobor mereu pe-același vad,
Se pare cumcă-i altă toamnă,
Ci 'n veci aceleași frunze cad.

Naintea nopții noastre umblă
Crăiasa dulcii dimineți;
Chiar moartea însăși e-o părere
Și un visternic de vieți.

Din orice clipă trecătoare
Ăst adevăr îl înțeleg,
Că sprijină vecia 'ntreagă
Și 'nvârte universu 'ntreg.

De-accea zboare annu' acesta
Și se cufunde în trecut;
Tu ai și-acum comoara 'ntreagă
Ce 'n suflet pururi ai avut.

Cu mâne zilele ți-adaugi,
Cu ieri viața ta o scazi,
Având cu toate astea 'n față
De-apururi ziua cea de azi.

Priveliștele sclipitoare
Ce 'n repezi șiruri se deștern,
Repaosă nestrămutate
Sub raza gândului etern.

1884.

CE TE LEGENI, CODRULE

Ce te legeni, codrule,
Fără ploaie, fără vânt,
Cu crengile la pământ?
— De ce nu m'aş legănă,
Dacă trece vremea mea?
Ziua scade, noapte creşte
Şi frunzişul mi-l răreşte;
Bate vântul frunza 'n dungă,
Cântăreţii mi-i alungă;
Bate vântul dintr'o parte,
Iarna-i ici, vara-i departe.
Şi de ce să nu mă plec,
Dacă pasările trec?
Peste vârf de rămurele
Trec în stoluri rândunele,
Ducând gândurile mele
Şi norocul meu cu ele.
Se tot duc pe rând, pe rând
Zarea lumii 'ntunecând
Şi se duc ca clipele
Scuturând aripele

Și mă lasă pustiit,
Veștejit și amorțit
Și cu doru-mi singurel,
De mă 'ngân numai cu el.

1884.

SEARA PE DEAL

Seara pe deal buciulul sună cu jale,
Turmele-l urc', stelele scapără 'n cale,
Apele plâng clar izvorând în fântâne;
Sub un salcâm, dragă, m'aștepți tu pe mine.

Luna pe cer trece-așă sfântă și clară,
Ochii tăi mari caută 'n frunza cea rară,
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină.

Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi casele 'n lună ridică,
Scârțâie 'n vânt cumpăna de la fântână,
Valea-i în fum, fluiere murmură 'n stână.

Și osteniți oameni cu coasa 'n spinare
Vin de la câmp; toaca răsună mai mare,
Clopotul vechiu umple cu glasul lui sara, —
Sufletul meu arde 'n iubire ca para.

Ah! în curând satul în vale-amuțește,
Ah! în curând pasu-mi spre tine grăbește;
Lângă salcâm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregi spune-ți-oiu cât mi-ești de dragă!

Te-i răzima dulce copil de-al meu umăr,
Și fir cu fir păru-ți aurit am să-l număr.
Ap' am să beau din a ta gură, frumsețe!
Și sărutări pe ai tăi ochi de blândețe!

Imbrățișați noi vom ședeà la tulpină,
Fruntea-mi în foc pe-ai tăi sâni se înclină,
Ce-alături cresc dulci și rotunzi ca și rodii,
Stelele 'n cer mișc' auritele zodii.

Ne-om răzimă capetele-unul de altul
Și surâzând vom adormi sub înaltul
Vechiul salcâm. — Astfel de nopțe bogată,
Cine pe ea n'ar da viața lui toată?

1885.

LA MIJLOC DE CODRU DES

La mijloc de codru des
Toate pasările ies
Din huceag de aluniș
La voiosul luminiș,
Luminiș de lângă baltă,
Ce prin trestia înaltă,
Legănându-se din unde,
In adâncu-i se pătrunde
Și de lună și de soare
Și de pasări călătore,
Și de lună și de stele
Și de zbor de rândunele
Și de chipul dragii mele.

1884.

DINTRE SUTE DE CATARGE

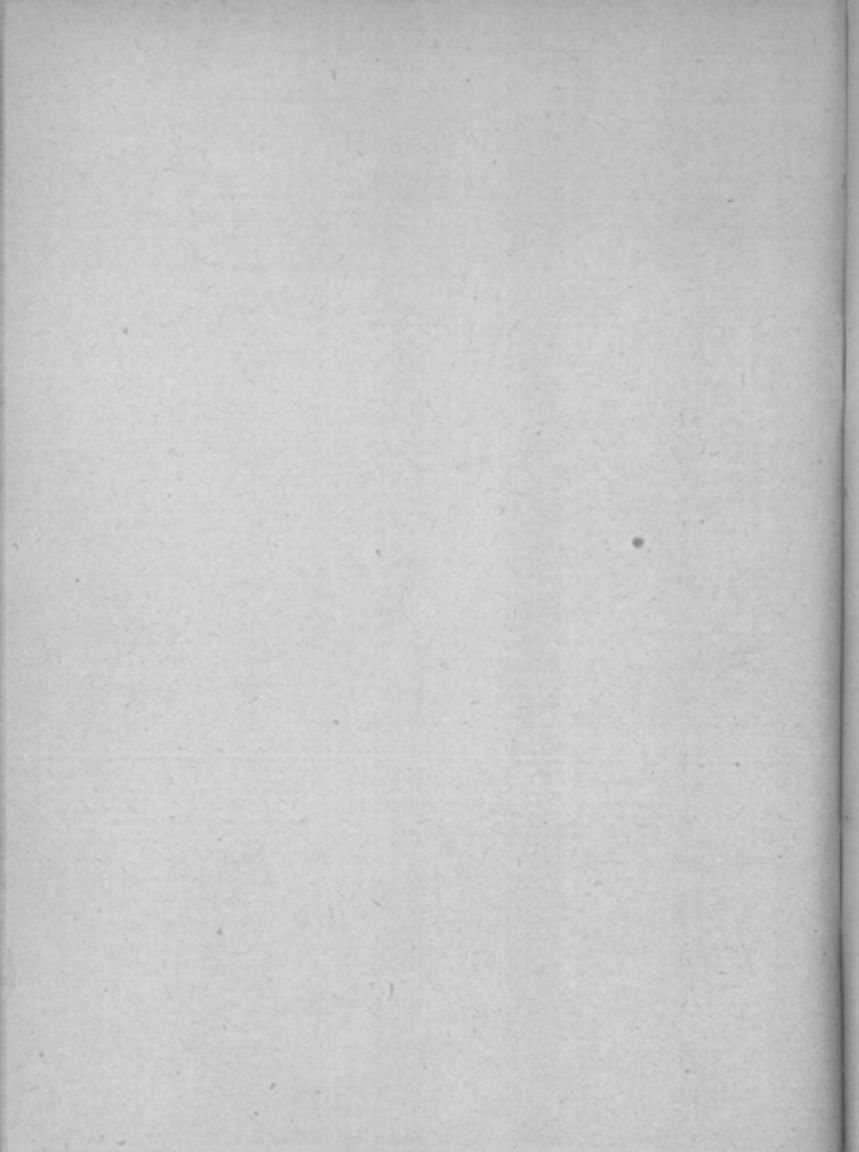
(Postumă)

Dintre sute de catarge
Care lasă malurile,
Câte oare le vor sparge
Vânturile, valurile?

Dintre pasări călătoare
Ce străbat pământurile,
Câte-o să le 'nece oare
Valurile, vânturile?

De-i gonî, fie norocul
Fie idealurile,
Te urmează în tot locul
Vânturile, valurile!

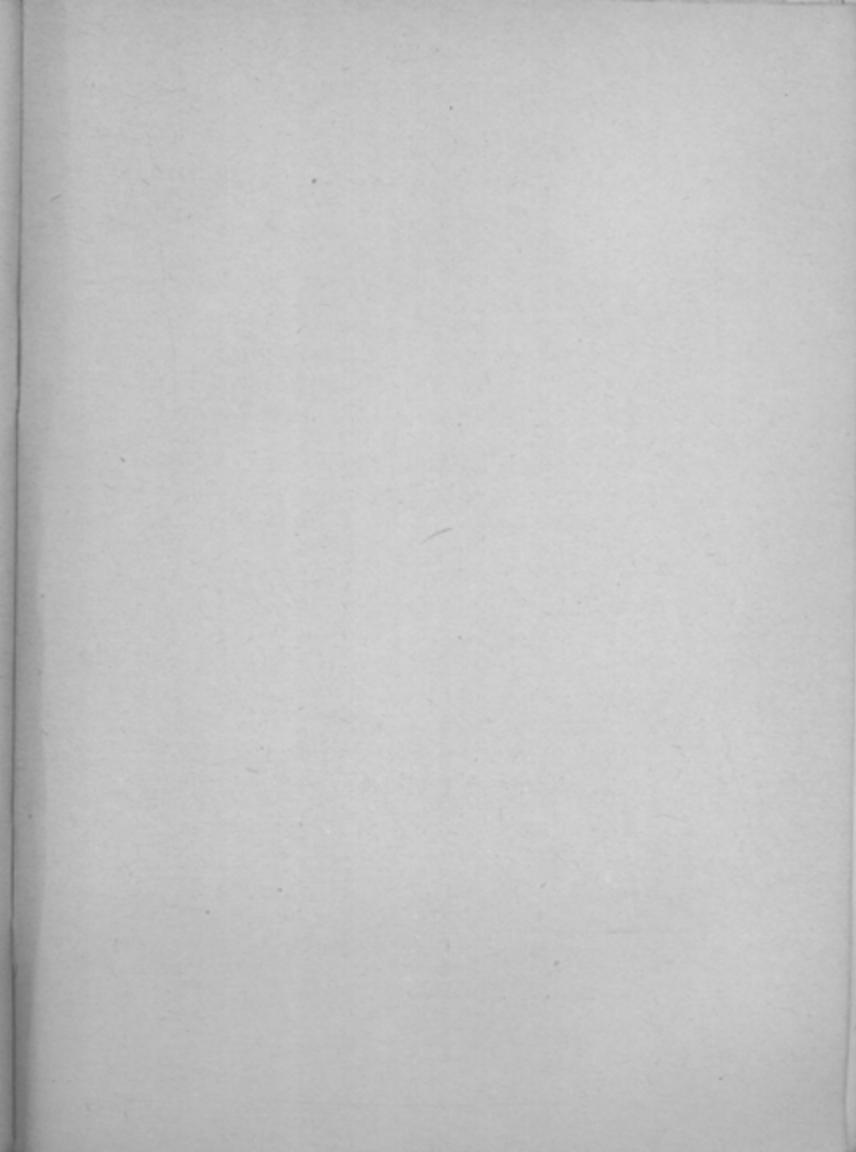
Nenţeles rămâne gândul
Ce-ţi străbate cânturile;
Zboară veşnic îngânându-l
Valurile, vânturile!

CUPRINSUL

INTRODUCERE	pag. 5
MORTUA EST	pag. 9
VENERE ȘI MADONĂ	pag. 13
NOAPTEA	pag. 16
INGER DE PAZĂ	pag. 17
EGIPETUL	pag. 18
FLOARE ALBASTRĂ	pag. 22
DORINȚA	pag. 25
CRĂIASA DIN POVEȘTI	pag. 27
MELANCOLIE	pag. 29
LACUL	pag. 31
POVESTEA CODRULUI	pag. 32
SINGURĂTATE	pag. 35
PAJUL CUPIDON	pag. 38
O, RĂMÂI	pag. 40
PE ACEEAȘI ULICIOARĂ	pag. 42
NU MĂ 'NȚELEGI	pag. 44
DE CÂTE ORI IUBITO	pag. 45
ATÂT DE FRAGEDĂ	pag. 46
AFARĂ-I TOAMNĂ	pag. 48
SÂNT ANI LA MIJLOC	pag. 49
CÂND INSUȘI GLASUL	pag. 50
FREAMĂT DE CODRU	pag. 51

REVEDERE	pag. 53
FOAIE VEȘTEDĂ	pag. 55
DESPĂRTIRE	pag. 57
O, MAMĂ	pag. 59
DOINĂ	pag. 60
ODĂ	pag. 63
S'A STINS VIAȚA	pag. 64
LASĂ-ȚI LUMEA TA UITATĂ	pag. 65
SOMNOROASE PĂSĂRELE	pag. 68
ȘI DACĂ RAMURI BAT ÎN GEAM	pag. 69
DIN VALURILE VREMII	pag. 70
S'A DUS AMORUL	pag. 71
PE LĂNGĂ PLOPI FĂRĂ SOȚ	pag. 74
ADIO	pag. 76
DE-OIU ADORMI	pag. 78
PESTE VÂRFURI	pag. 80
DE-OR TRECE ANII	pag. 81
DIANA	pag. 82
CU MÂNE ZILELE-ȚI ADAUGI	pag. 84
CE TE LEGENI, CODRULE	pag. 86
SARA PE DEAL	pag. 88
LA MIJLOC DE CODRU DES	pag. 90
DINTRE SUTE DE CATARGE	pag. 91

ANTICARIAT TIMIȘOARA

LEI 2

1
2

1692

5.678.73

CVLTVRA

NAȚIONALĂ